

I modsætning til miljøbeskyttelsesloven indføres der en mulighed for miljømyndighederne til på objektivt grundlag at udstede påbud om oprydning eller andre afhjælpende foranstaltninger. Dette udvidede ansvar begrænses til kun at gælde forureninger, der konstateres efter den af ministeren fastsatte dato, jf. ovenfor.

At påbud om undersøgelser kan meddeles, uanset om der er handlet ansvarspådragende fra tankejerens side eller ej, er en fortsættelse af Miljøstyrelsens hidtidige praksis.

Der verserer på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse to sager ved domstolene vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en villatank til boligopvarmning er omfattet af virksomhedsbegrebet i miljøbeskyttelseslovens § 72, samt om hvorvidt anvendelse af denne bestemmelse er betinget af, om forureningen er forårsaget ved ansvarspådragende adfærd. Såfremt retsgrundlaget for påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 72 af domstolene afgrænses således, at der enten af miljømyndighederne skal være påvist ansvarspådragende adfærd, eller at villatanken ikke er omfattet af virksomhedsbegrebet i § 72, så vil forslagets § 48 om påbud om undersøgelser have tilbagevirkende kraft, jf. afsnit 3 i de almindelige bemærkninger.

Force majeure situationerne krig, borgerlige uroligheder, atomskader og naturkatastrofer er dog ikke omfattet, hvorimod hærværkstilfælde og brand er omfattet af det ubetingede ansvar. Det betyder, at i tilfælde, hvor der begås hærværk på en villaolietank, vil ejeren komme til at betale for genopretning af miljøet, selvom denne ikke kan bebrejdes noget.

I stk. 3 fastlægges, hvem der kan være adressat for et påbud.

Ejere af boligejendomme med olietanke med et rumindhold under 6000 liter kan meddeles påbud, hvis forureningen stammer fra anlægget eller er sket ved spild, fx. i forbindelse med påfyldning. Det er således den nuværende tankejer påbud gives til, uanset at forureningen eller en del heraf kan være opstået i en tidligere ejers ejertid. Det er dog en forudsætning, at mindst 50% af det areal, der opvarmes af olie fra tanken anvendes til beboelse, herunder varmtvandsopvarmning, samt at tanken har været eller kunne have været anvendt umiddelbart før konstateringen af forureningen.

Ved køb af en ejendom, med blandet bolig og erhverv, må køber således beregne hvor stor en del af arealet, der anvendes til henholdsvis bolig og erhverv for derved at afklare, hvorvidt der er pligt til at være dækket af en forsikring, jf. § 49, stk. 1.

Det er som udgangspunkt ligeledes en forudsætning, at tanken har været anvendt efter den af miljø- og energiministeren fastsatte dato, jf. stk. 1. Dog fastsættes det, at der kan meddeles påbud efter stk. 1 for forureninger, der konstateres i kalenderåret efter den af miljø- og energiministeren fastsatte dato, blot anlægget har været i brug inden for de sidste 12 måneder før konstateringen af forureningen.

Tanken skal have været brugt eller kunne have været brugt umiddelbart før konstateringen. Ordet "umiddelbart" er indsat, da tanken på tidspunktet for konstateringen i mange tilfælde ikke kan anvendes, fx. fordi den er tom, da olien er løbet ud i jorden, eller der er hul på rørsystemet, og fyret derfor ikke kan tændes.

Det er ligeledes ikke hensigten, at der skal kunne udstedes påbud efter § 48, stk. 1 til en ejer af en olietank mange år efter, at denne er blevet sløjfet. I et sådant tilfælde kan anlægget have været anvendt efter den af ministeren fastsatte dato, men ikke i perioden før konstateringen af forureningen.

Ordet "umiddelbart" skal derfor forstås således, at tanken skal have været funktionsdygtig op til tidspunktet for en pludselig skades indtræden. I det tilfælde, hvor forureningen skyldes en siveskade - der kan have stået på i en længere periode før den opdages - skal ordet "umiddelbart" forstås således, at tanken skal have været eller kunne have været anvendt frem til tidspunktet for konstateringen af forureningen.

Selvom en tank i en periode ikke har været anvendt, uden at denne dog er taget varigt ud af brug, og derfor ikke er sløjfet efter de gældende regler, vil den således være omfattet af stk. 3.

Såfremt ejeren af hus og tilhørende olietank har udlejet dette, vil det være ejeren, som påbud skal rettes til, idet lejerens brug af tanken anses som ejers brug. Det er i medfør af § 49 ejeren af tanken, der har pligt til at være dækket af en forsikring, og dette gælder således også, selvom ejendommen, hvorpå hans tank ligger, er udlejet.

Med bestemmelsen i stk. 4 indføres der en hjemmel til at meddele påbud, uanset om tankejeren har rådighed over den forurenede ejendom. Bestemmelsen tager sigte på eksempelvis tilfælde, hvor olieforureningen har bredt sig til naboarealer eller hvor ejendommen, hvor tanken er placeret, er udlejet.

Det fremgår af forslaget til § 48, stk. 4, at myndigheden i påbudet skal fastsætte en pligt for påbudsadressaten til reetablering af den forurenede ejendom. For så vidt angår retsstridige skader henvises der i øvrigt til bestemmelsen i forslagets § 76.

Med forslaget fraviges den forvaltningsretlige grundsætning om, at påbud vedrørende gennemførelse